

Diyanet

Aylık Dergi

Hz. Peygamber ve evrensel değerler

Modern
Dünyanın
Bunalımları

Dünyevileşme

Yaylaların Yaylası

Çiğdem Yaylası

149

Mayıs 2003

İÇİNDEKİLER

gündem

Hz. Peygamber ve Evrensel Değerler
Prof. Dr. İbrahim Sarıçam

Hz. Peygamber Mitojik Bir Kahraman Değil Hayatın İçinden Bir Şahsiyettir
Doç. Dr. Şinasi Gündüz

Sünnete Uyuma: Taklit Değil Örnek Almak
Prof. Dr. İ. Hakkı Ünal

Kuran ve Hikmet Peygamberi
Doç. Dr. Halil Altuntaş

Sevgili Peygamberimizin Mescidi ve Evi
Doç. Dr. Yılmaz Can

Atatürk'ün Hz. Muhammed Tasavvuru
Doç. Dr. Seyfettin Erşahin

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
29 Mayıs 1453 İstanbul'un Fethi

din-düşünce-yorum

Modern Dünyanın Bunalımları
Prof. Dr. Sadık Kılıç

Dünyevileşme
Doç. Dr. Burhanettin Tatar

Allah Sevgisi ve Aşk
Dr. Ekrem Keleş

Nevval Sevindi
Hafsa Fidan - Aliye Abdurrahman

din ve sosyal hayat
Cami Eksenli Din Hizmetleri
Dr. Ahmet Onay

Bir Felaketin Ardından Görünümler
Prof. Dr. Nesimi Yazıcı

aile

Hayat İlmek İlmek Dokunuyor
Remziye Yılmaz

Aile İçerisinde Çatışmaları ve Kadının Rolü
Doç. Dr. Aliye Mavili Aktaş

Sosyal Gelişim ve Aile
Yıldız Kızılabdullah

Çocuğun Dış Sağlığı Hakkında Bilmek İstedikleriniz
Prof. Dr. Şaziye Aras

Vizyon Sahibi Olmanın Hayatı Değeri
Psk. Azize Aydın

Kayı

Nuran Erdoğan

tarih-çevre

Yaylaların Yaylası Çiğdem Yaylası
Ahmet Arslan

din işleri yüksek kurulundan
Sorun Söyleyelim
Doç. Dr. İsmail Karagöz

Geçici Nikâh (Mut'a Nikâhi)
Dr. İbrahim Paçacı

islâm dünyasından

Nil'in Hediyesi: Mısır
Dr. Hilal Görgün

kültür

Dergi Okuyucusu Olmak
Kitap Tanıtımı
Mehmet Erdoğan

portre

Mehmet Rifat Efendi
Prof. Dr. Ali Sarıkoyuncu

Medya Kritik
Ömer Sağlam

4

7

9

11

13

15

18

19

22

24

28

31

35

38

39

42

43

44

45

46

50

53

54

58

60

62

64

4

Hz. Peygamber ve Evrensel Değerler

İslam'ın evrensel değerlerinin kendi insanımıza ve çağdaş dünyaya tanıtılması, tüm insanlığın istifadesine sunulması gerekir.

22

Dünyevileşme

Bizlerin dünyevileşme denen unutmaya sürecindeki halimiz, dünya aynasında yansıyan oyunu gerçekliğin ta kendisi şeklinde algılamamızdan ibarettir. Oyuna kendini fazlaca kaptıran kişi, sanki hiç bitmeyen bir oyunun parçasıymış gibi algılar kendisini.

46

Yaylaların Yaylası Çiğdem Yaylası

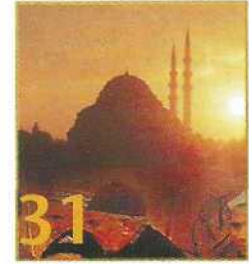
Ülkemizin gezip görülecek o kadar güzel yöresi var ki; çoğumuzun belki de adını dahi duymadığı bu yerlerden birisi de Sakarya iline bağlı Hendek ilçesi sınırları içerisinde yer alan Keremali Dağları'nın üzerinde kurulmuş olan Çiğdem Yaylası.

11

Kur'an ve Hikmet Peygamberi

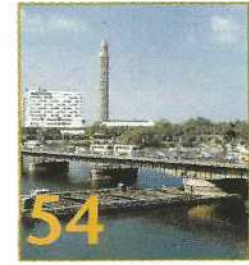
Resûlullah'ın Kur'an'ı açıklaması, onun ayetlerinin mana ve maksatlarını açıklaması şeklinde oluyordu. Bunun temel yolu da, O'nun Kur'an merkezli bir hayat yaşaması, yani Kur'an'ı pratik hayatına uygulaması idi.

31

Cami Eksenli Din Hizmetleri

Cami içi ve cami ile bağlantılı hizmetler birlikte düşünüldüğü zaman, imam-hatip ve müezzin-kayyımların ne denli büyük ve zor bir görev yürüttükleri daha iyi anlaşılabilir.

54

Nil'in Hediyesi: Mısır

Asya ve Afrika kıtaları arasında yer alan Mısır'ın bilinen tarihi altı bin yıl öncesine kadar gider. "Mısır Nil'in hediyesidir" atasözünü Mısırlıların önemini vurguladıkları Nil nehri, etrafındaki yılda üç defaya kadar mahsul veren verimli toprakları sunar.

Diyanet İşleri Başkanlığı Adına Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Yaşar Çolak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Abdülbaki Işcan

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
Mustafa Bayraktar
(Dön. Ser. İşl. Müd.)

Sayfa Editörleri

Yaşar Çolak / ycolak@diyanet.gov.tr
Harun Özdemirci
Doç. Dr. İsmail Karagöz / ikaragoz@myynet.com
Abdülbaki Işcan / abiscan@myynet.com
Dr. Ahmet Onay / ahmetonay@diyanet.gov.tr
Doç. Dr. Seyfettin Erşahin / ersahin@divinity.ankara.edu.tr
Mehmet Erdoğan
Ömer Sağlam / osaglam@diyanetvakfi.org.tr
Remziye Yılmaz / remziyeyilmaz@yahoo.com

Yayına Hazırlayanlar

Sedat Memiş/Mustafa Bektaşoğlu

Tashih

Sait Şan

Haber ve Fotoğraflar

Ahmet Arslan/Ali Yıldırım/Abdurrahman Çakır

Arşiv

Ali Duran Demircioğlu

Dizgi

Hasan Yıldırım/Latif Köse

Temsilcilikler

Yurtiçi: İl Müftülükleri, İlçe Müftülükleri

Yurtdışı:

Din Hizmetleri Müşavirlikleri,

Din Hizmetleri Ataşelikleri

İdare Yeri: Eskişehir Yolu 9. km

Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 295 73 06

Fax: (0312) 284 72 88

e-mail:diniyayinlar@diyanet.gov.tr

Abone İşleri Tel: (0312) 295 72 01-02

Fax: (0312) 285 18 54

Yapım
DİN
Tel: (312) 310 35 69
Renk Ayırımı ve Film Çıkış

DEĞER
Tel: (312) 311 11 27
Baskı Cilt

İMAJ

Rüzgârlı Cad. Plevne Sok. No: 14/4
Ulus / ANKARA
Tel: (312) 310 35 51 Fax: (312) 312 22 09

Editörden

Dergimizin şekil ve muhteva olarak yenilenmiş ve zenginleştirilmiş yeni bir sayısıyla daha karşınızda olmaktan gerçekten heyecanlıyız. Geçen sayımıza gösterdiğiniz ilgiye çok teşekkür ediyoruz. Bütün çabamız, sizden gelecek eleştiri ve katkılarla en iyiyi ve güzeli yakalamaya çalışmaktır.

Etrafımızda çok kötü şeyler oluyor. Buna hiç kimse duyarısız kalamaz tabii. Sıcak bir savaşı birlikte yaşadık ve hâlâ da yaşamaya devam ediyoruz. Masum insanlar ölüyor; korumasız çocuklar, kadınlar ve yaşlılar ölüyor. Şehirler düşerken akıl almaz yağmalama olayları yaşanıyor. Kim bu yağmacılar; medeniyetlere merkez olmuş şehirleri, tarih ve kültür miraslarını kimler yağmıyor, neden bu yağmalama olaylarına seyirci kalınıyor; anlamak gerçekten mümkün değil.

Çağımızın insanı koruyucu kalkanlarını yitirmiş durumdadır. Allah korkusu, ahlâk kaygısı, insanlık saygısı kalmamış toplumlar geleceğini kendi elleriyle yok ediyorlar. Bugün, yüce dinimizin insanlığa sunduğu evrensel değerlere bütün bir insanlık olarak her zamankinden daha çok muhtacı. Burada tarihî görev yine bize, bizim milletimize düşüyor. Bu sebeple İslam'ın değerlerini, dünya görüşünü, kültür ve medeniyet anlayışını, insana bakışını tarihte olduğu gibi doğru temsil etmeli ve bölgemize, hatta bütün insanlığa yeniden kazandırmalıyız.

Bize göre barış ve uzlaşma kavramları bir söylem olarak kalmamalı; bir dünya görüşü, bir hayat tarzı olarak ortaya konulmalıdır. Eğer kendinizle barışık ve uzlaşma halinde değilseniz başkalarına söyleyecek bir şeyiniz olamaz. İşte batı dünyası bugün, böyle bir çıkmazı yaşıyor. Etrafımızda olup bitenleri, kendimizi tanımadan anlamlandırmamız çok zordur. Dünyaya yeni bir şekil verme sevdasında olanlara karşı kendi yerimizi ve konumumuzu güçlendirebilmemiz için, başkalarının bize bakışından çok bizim kendimize bakışımızdır önemli olan. Ben buyum diyebilen, kendi yerini kendi edinir. İşte millet olmak demek budur.

Böyle bir anlayışla Nisan sayımızda haber kavramını kapak konusu yapmıştık. Öngörümüzde yanılmadık; günümüzde asıl savaş medyatik olan savaştır. Bu konuda kendi tavrımızı ortaya koymaya çalıştık. Bilgi kaynağı olarak sadık haberi inceledik. Haberin sıhhatini, haber araçlarını hangi ilkelere yola çıkarak tartışmamız gerektiğini araştırdık. Gördük ki İslâm dini ve kültürü bu konuda da evrensel ilkeleri belirlemiş. Öyleyse bize düşen, bunları hayata geçirmek ve doğru temsil etmektir.

Bu sayımızda sevgili peygamberimizi kapak konusu olarak ele alıyoruz. Okuyucularımız, yeni dönem sayılarımızı birbirleriyle ilişkilendirerek değerlendirmelidirler. Sadık haber, sadık haberin yol göstericisi yüce peygamberimiz; gelecek sayımızda ise sınav ve hayat... Dergimizin her sayısı, bir bütünün çerçevelenmiş bir parçasıdır. Bütün ise ait olduğumuz bütündür!

Aile ve Neslin Muhafazası Açısından GEÇİCİ NİKÂH - MUT'A NİKÂHI

Dr. İbrahim Paçacı

DİB Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi

Toplumun çekirdeği ve en temel birimi olan aile, en eski sosyal müesseselerden olup, çok önemli fonksiyonlar üstlenmiştir. Ailenin en önemli ve belki de başta gelen fonksiyonu, insan neslinin devamına hizmet etmesidir. Bunun yanında aile, dünyaya gelen çocukların beden, zihin ve ahlâk bakımından dengeli yetiştirmelerinde önemli roller üstlenmekte, böylece insanlığın her bakımdan gelişmesine katkı sağlamaktır. Zira insanın fizyolojik, ruhsal, zihinsel ve ahlâkî gelişmesi ancak, kadın ve erkeğin sürekli birlikte yaşayarak, beraberce uzun yıllar bakıma muhtaç olarak yaratılan çocuklarına bakmaları, onları her türlü tehlikeden korumaları, eğitmeleri, diğer maddî ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmalarlarıyla mümkündür. Ayrıca aile müessesesi, dinî değer ve nesillere aktarılması için çok önemlidir. Bütün bunların yanında aile, insanın verimliliğinin, mutluluğunun, ruh ve beden sağlığının korunmasında vazgeçilmez bir kurumdur. Kur'an-ı Kerim'de: "Kendileri ile huzur bulasınız diye, sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi, O'nun (Allah'ın) varlığının ve kudretinin delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir topluluk için ibretler vardır" buyurulmaktadır. (Rum, 21)

Ailenin bu önemli fonksiyonlarını icra etmesi, bu müessesenin sürekliliğine, aile fertlerinin uyumluluğuna ve aralarındaki iş bölümüne bağlıdır. İşte bu sebeple İslâm dini, evliliğin devamlı olmak üzere kurulmasını öngörmüş ve akdin sıhhati için bunu şart koşturmuştur. Yeni bir aile ise, ancak dinen ve hukuken geçerli bir nikahla oluşur. Bu itibarla, evden uzak olmak, yolculuğa çıkmak gibi çeşitli mazeretlerle geçici veya belli bir zaman için kıyılan nikah batıldır. Bu bağlamda, geçici nikahın ücret karşılığında yapılması anlamına gelen mut'a nikahı ise, kesinlikle caiz değildir.

Mut'a Nikahı; bir ücret karşılığında, belirli bir süre için nikahlanmaya denir. İslâm'ın ilk yıllarında caiz olan mut'a nikahı, Mü'minûn suresinin 6 ve 7. ayetlerinin inmesiyle haram kılınmıştır. Bu ayetler övülmeye layık olan mü'minlerin, eşleri dışındakilerden mahrem

yerlerini korudukları ifade edilmektedir. Mut'a nikahı ile evlenen kadın, erkeğin hanımı değildir. Zira, bu kadınla erkek arasında miras ilişkisi bulunmamakta, boşama veya fesh söz konusu olmadan nikah sona ermektedir.

Bu ayetlerle mut'a nikahının yasaklanması hakkında İbn Abbas, "İslâm'ın ilk dönemlerinde mut'a nikahı vardı. Kişi, tanımadığı bir beldeye gelince, orada kalacağını tahmin ettiği müddet miktarınca oralı bir kadınla nikah yapardı. Kadın, böylece onun eşyasını muhafaza eder, gerekli işlerini görürdü. Bu hal: "Onlar eşleri ve cariyeleri dışında, mahrem yerlerini herkesten korurlar." (Mü'minûn, 6) ayeti nazil oluncaya kadar devam etti. (Bu ayet gelince mut'a nikahı haram kılındı) demiş ve daha sonra da ayette belirtilen: "Bu ikisi dışındaki bütün kadınlar haramdır" hükmünü vermiştir. (Tirmizi, Nikah, 28)

Ayrıca Hz. Ali, "Rasûlullah (s.a.s.) Hayber gazvesi günü kadınlarla mut'a nikahı yapmayı, ehli eşek etinin yenmesini haram kıldı" demiştir. (Buhârî, Nikâh, 28; Nesâî, Nikâh, 71) Hz. Peygamber Mekke'nin fetih gününde bu yasayı tekrar duyurarak, "Ey insanlar! Ben size kadınlarla mut'a nikahıyla evlenmenize izin vermiştim. Ancak Allah, mut'a nikahı ile evlenmeyi kıyamet gününe kadar haram kılmıştır. Kimin yanında onlardan biri varsa serbest bırakın. Onlara verdiklerinizden hiçbir şeyi de geri almayınız." buyurmuştur. (Müslim, Nikah, 3) Hz. Ömer de, bu yasaktan haberi olmadığı için, mut'a nikahı yapmaya devam eden kişilerin olduğunu haber alınca, mut'a nikahı ile birlikte olmayı zina kabul ederek, bunu yapanlara zina cezası vereceğini ilan etmiştir.

Öte yandan geçici nikah ve özellikle mut'a nikahı, evlilik müessesesini, kadının onur ve itibarını da zedelemekte olup, İslâm'ın temel ilke ve amaçlarına da aykırıdır.